

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(*Courier.*)

Число 28.

Неделя 11 Априла 1843.

Год. III.

МОИМЪ ДРУЗИМА.

Гдѣ су мои мили други? —
Да похитимъ къ нынной слози,
Слози славной и премилой
Као круни посвѣченой,
То је моя сласть,
Боже дай јој цвасть!

Моя други су Славяни,
Кој су дому, роду вѣри,
Кон сиље све одрину
И кон се за родъ брину,
У вѣрности стой,
И родъ люби твой!

Гдѣ су мои мили други? —
За кимъ душа моя сузи,
За нымъ вазда душа м' гине
И срдашће мое вене
Гдѣ је гласакъ твой,
Милый друже пой!

Гдѣ су мои мили други? —
Да одузмемъ срдце тузи,
Да у сlijпой нынной круни
На лувеной пѣвамъ струни
То је правый лѣкъ
Моjoj души вѣкъ!

Славско име кудъ се шири,
Рѣчъ славянска кудъ се ори,
Духъ мой — мијемъ надгледава
Славны круну садъ другова?
Дай Славио сво
— Дай ми садъ дружтво!!
П. Стић.

ПОСТОЯНА ЛЮБОВЬ.

Наполеонъ Бонапарте основао је у Французской у месту Екузанъ једно заведеније, кое је само за воспитаније женскогъ пола определено было. У овомъ су заведенију само она деца приступъ имала, која су одъ родитеља војничкогъ реда била. Сви питомци овогъ заведенија, не узимаюћи у призреніје различна званіја родитеља нњови, једнако су воспитани, тако, да је кћи једногъ Французскогъ Маршала прїатељица и другарица кћери једногъ сиротогъ каплара била. Између питомаца овогъ заведенија било су некда три прїатељице, кое су зајдно у једну школу ишли и у великој любови живиле. Оне су се звале: Хортензіја, Маріја, и Кларисса. Маріја баше кћи једногъ сиротогъ, пензиониратогъ лайтнанта, који је за службу војничку неспособанъ био, збогъ тога, што је у једној битки кодъ Райне око изгубио. — Кларисса била је кћи једногъ одъ оны знатни Генерала, који су се у време револуције Французске яко осилили били, и зато су одъ Наполеона књижеско достоинство получили. — Хортензіја била је одъ много сјајнѣгъ порекла. — Ове три прїатељице, како у наукама, тако и у владаню одъ свију други одликовале су се. Кадъ годъ су се награде између у-

ченика делиле, то је већ је свакиј напредъ знао, да ће ове три прјатељице великиј канцлеръ споменути, кои је обично награде при явнимъ испитима раздавао.

Данъ по данъ прође и више година одъ како су се ове три невине и добре душе између себе пазиле и у любови живиле. Оне су како који данъ све зреље и паметніје постаяле, али је међу тимъ и ныјово прјатељство све веће бивало. Но дође време, кое ће ове три верне другарице разставити, и свезу чистогъ прјатељства разкинути, јеръ Маріја ќе слепогъ лайтнанта морала је у своје рођење место одлазити. Њена се мати већ је доле у вечност преселила, а отацъ, као у свакомъ смислу сирома човекъ, потребовао је свою кћерку, да бы му она јоштъ последњи трудногъ нѣговогъ живота даде својимъ присутствијемъ одлакшала. — Ни је лако велику тугу при растанку ове три другарице описати, уздисај неизбројено было је; сузе су потокомъ текле. Али опет је једна утѣшителна мысао и сладка надежда ныјову је тугу колико толико ублажавала, да сирће једна на другу до смрти заборавити не ће, и надежда, да ће се временомъ опетъ видити и излюбити. Кларисса, Генералова ќе, коя је на светле будућности срећнији изгледъ јоштъ напредъ изгледала, била је прва, којој та лепа мысао на памет дође, да се сирће после некогъ времена, опетъ у известнији данъ све три састану. „Некој се скака одъ насъ“ рече она, „завери, да ће овай истијији данъ после десетъ година кодје капије „Тилерийске“ доћи: было зло, или добро“. — Како је младостъ безбрижна? како јој ни найманје страшне промене овогъ живота на памет не падају? како младостъ безъ сваке сумње на дугъ животъ мысли, и лепе планове за будућностъ спровали! А не пада јој на умъ да цомысли: Оће ли после десетъ годи-

на капија „Тилерийска невредима остати? Може ли после десетъ година јоштъ и велика сиротина одкудъ за вратъ доћи? Може ли за толико време и црна земља тело јој покрити? заиста невина младостъ срећномъ се назвати може, кадъ јој оваке страшне мысли на памет не долазе, кове бы многе прјатне часове огорчиле! — Я ћу после десетъ година дакле“ рече Хортензіја, „кодје капије „Тилерийске“, и то у овай истијији данъ быти. Оћете ље и вы двоје то исто учинити“. „Заръ можешъ посумњати? обое једногласно одговорише и једногъ баштована дозваше, који не далеко одъ ньи у башти пословаће. „Ты Ћорђе буди сведокъ нашеј заветованја!“ рекоше му. „Насъ троје: Хортензіја, Кларисса и Маріја заветовали смо се после десетъ година кодје капије „Тилерийске опетъ састанти се, и то управо предъ вече око 6 сатиј“. — После учинјеногъ заветованја опросте се съ баштованомъ и одоше. Слѣдујући данъ спреми се Маріја на путъ и оде. После три месеца дана Кларисса буде испрошена и уда се; а не прође ни година дана, али и Хортензіја опрости се школе и по жељи свои родитеља кући оде. —

(конацъ слѣдује).

ПУТОВАЊИ ИЗЪ ЦАРИГРАДА

у Сирју по Карлу Тратнеру списано.

одъ

Димитриј Арнота.

Кадъ одъ морепловства управителя (Адмирала) нужна извѣстіја у смотреню дѣла Сирја добијемо, преселимо се у паропловъ „Кресцентъ“. На многимъ лађама разлегала се турска свирка, на површију пламтали фенѣри, и иначе у глувомъ присиништу садъ је весела живостъ измѣштане войске и народа жубо-

рила. Ону ноћь повадимо котве, кренемо се и сутра данъ послѣ подне присѣмо у острвъ Ципръ. Овде се подъ село Ларнака изvezемо, кое се у овомъ окружју за цайзnamенитѣ држи; но на ма нити се положай нѣговъ, нити предѣлъ ондашній допао, јръ в џло окружје опадљво изгледало, осимъ што смо нѣколько палмѣ видили. Овде у две три куће сврнемо, да бы циприскогъ вина, кое в на гласу, купити могли; но што су намъ годъ износили, ніе намъ се допало, и овде смо се освѣдошили, да у џѣлой Сиріи добра вина нема. Нѣки одъ другова мои сврну у продавницу, и ту обаятелномъ лѣпотомъ нѣке Гркињ та-ко буду плѣнени, да в дуго нису могли заборавити. Она јоштъ изъ острова никудъ ни корачила ніе, но нѣна благопристойность и воспитаніе таково в было, да су ныни деветъ Француза, кои су се ту десили были, нѣй дивили се. Одавде пођемо далъ и зоромъ трећегъ дана 15. Дек. зауставимо се у пристаништу Сирскомъ. Снегомъ покривена гора Либанонъ у заборавъ се пружила. За кратко време присѣмо у главный градъ Сиріе Байрутъ. Положеніе в овогъ града сасвимъ романтическо. Приморѣ стравито брдо окружава, кое в лѣпымъ вртовима засађено. Овде съ нѣколько Арапа изнесемо наше ствари на брегъ, пријавимо се кодъ Лаурела дѣйника (агента) нашегъ, кои в јоштъ у време обседе Байрутскe у Ципръ повукао се и јоштъ се ніе био вратио. Сынъ наасъ нѣговъ прїими, изпразни намъ єдну собу, гдѣ смо наше ствари унели. Байрутъ пунъ в съ турскомъ войскомъ био, и свакій данъ нова в долазила, одъ кое в нѣка часть у граду, а друга по поляни конаковала. Байрутъ в при Окторберской обседи одвећь нагрѣенъ; трговци се много тужили о поробљеню продавница, кадъ су Египтіанци градъ

оставили. — Къ югу одъ града на єдномъ брду видисмо єдну часть Мозанка, кои в остатакъ древногъ Берита. Конаци се у овомъ граду и по скупе новце одвећь нечисти добыти могу; зато мы за 20 пястера на данъ погодимо єдну кућицу, калуђери намъ даду спаваће халине, а нѣкай арапскай кројачъ сламњаче, и тако сами наместимо нашу собицу, колико намъ в као ратникомъ могуће было; притомъ, будући да в у овомъ граду само єдна таліанска гостилица Батиста, и у той се єдной ѕло гнусно и нечисто издає: зато смо сами морали куйну држати, у комъ случају многе Европейце, кои су одъ евон дворова Порти у помоћь опредѣлени были, на нашъ ручакъ позивасмо. Овде треба примѣти, да при овакомъ случају у страной земљи свакій в съ єднимъ степеномъ већегъ званіја. У овомъ в граду была Енглезска болница, у којој в прибѣжиште нашао у Египетской служби бывшій тысућникъ земљемѣства Шулцъ, кои в кодъ Ст. Јеанъ де Акре ранѣнъ. Чувари Байрута состояли су се изъ нѣколько Енглезски топціја, кои су съ два топа предъ конакомъ Везира стражарили. У Байруту в у ово време весела живость изгледала; на пазару свашта в човекъ купити могао. За време бавленя нашегъ овде су настъ многи, знатни люди посѣштавали, изъ међу прочи и нѣкай Мисіонаръ, кои по наредби американскогъ содружества изъ међу либански гора просвѣштава; но будући да в и лѣкаръ, зато су га у Байрутъ позвали, да Сирскогъ Серанла Изеть Паше ранне промотри. Овай познаћоји Паше сурову наравъ, јръ в изъ same нестрпљивости више робова пиштолемъ потукао, съ страомъ в нѣму отишao. Промотривши му ранне, опредѣли, да, ако се жели спasti, сва му се нога одсече. Кадъ в џло започео, Паша в тако стравито

заурлао, да се човекъ егрозити морао: по томъ тргне анцарь, и почне самъ себи ногу сећи, но у страшномъ болу строопшта се на земљу. — Овде видимо и Омерь Пашу, кои је родомъ изъ Аустрије, и кои је найпре као војникъ кодъ настъ службу, по томъ Туркомъ прибѣгне, остави законъ, и за кратко време Пашомъ постане. Байрутъ је истина каменимъ видомъ обколѣнъ, али је све једнако у такомъ стапу, да једанъ топъ довољно бы био све разрушити. Лѣпи вртovi окружавају га, кои су понайвише одъ 10-12 стопа високимъ кактусомъ огађени. У овој околини има много Арапа, одъ кои се једни на талијанскомъ, други на Французскомъ а трећи на Енглескомъ језику у закону поучавају. Римо-католички Арапи (Мароните) у найвећој су омрази саенглескимъ. Кају, да Французи побуњују Мароните противъ енглески Арапа, описивају је као безбожне луде. Јохмус је војвода ноћомъ 19. Дек. яви намъ, да ће зоромъ къ Санды поћи и да за њимъ идемо.

(продужење слѣдује.)

ШКОЛСКА ЗВАНИЧНА ВѢСТЬ.

Отъ крал. верхов. школа наши Надзиратељства налажесе:

1-о Свакому дѣйствителному непреуготовленному и отъ овогъ обvezанія нерѣшенному Учителю, да бы по всевысочайшимъ урежденіямъ испытъ изъ педагогически наука предъ крал. пре-парандіјскимъ заведеніемъ, относително Србскимъ или валахийскимъ о будущемъ школскомъ одохновенію неотложно положити непропустіо — иначе неугодна слѣдствія самомъ себи приписати има.

2-о Да бы сви мѣстни школа управитељи и Учители постаралисе, полгодишна табеларна школска извѣстія свомъ Управителству подъ найстрожімъ отговоромъ што скорѣ послати — који још послали пису. —

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

(Театеръ у Батавији.) Позоришно изъ 23 сочлене состоје се Французско друштво Директора Минарда пре једно шест или седамъ недеља овамо је дошло. Неке немачке Dame овогъ су друштва сочлене, и особито добре балске играчице. Једна одъ ових дама, родомъ изъ Липске неизказано лепо игра, и зато је свима мила. Овдаши је холандско позоришно друштво, у комъ ни једна дама ни је учествовала, по долазку Французскогъ горесноменутогъ друштва престало је.

(Ватрене мрежа.) У Лондону се као спаситељно средство при опасности ватре једна одъ 16-20 квадратни стопа велика, јака мрежа предузела, да се направи, у коју ће одъ долестоји разлегнути оне особе скакати, којима животъ у опасности стон.

СМЕСИЦЕ.

(Важност земљедѣљства.) у Хини и сада влада древни овичај, да царъ са своји принциви свакогъ пролећа у земљедѣљско одѣло обученъ плугъ у руке узима и неколико бразда преоре. Кадъ је Стгаунтонъ на престолъ владѣња ступио, нисе хотио по примѣру свои предшественика само неколико бразда орати, него је по неколико сатија плугъ у рукама држао, кое су и његови окружни чинили морали. Обичај овай зато је онда уведенъ, да земљедѣљци увиде, у колико се земљедѣље уважава, кадъ владѣтельство ни једне године тай труданъ посао непропуща предузимати. Примѣра имамо, да је и блажене памети Царъ Јосифъ одъ орањегъ земљедѣљца у Аустрији плугъ изъ руке узео, да искуси, у колико је радња ова трудна и тежка.

Политику съ је свагда, буди съ кое стране, на свомъ месту, онъ се зна свагди наћи, јербо љубово начально латинско слово, съ којимъ се љубово име почини, свагди му добаръ изгледъ даје. Кадъ га читашъ, као што треба читати, онда љубово слово као „р“ изговарити морамо; кадъ се на другу страну преврне, онда в „q“; превратили се оно, што је доле, у висину, онда значи „d“; окремели га наопако, онда се претвара у „b“; — тако и люди политични, буди съ кое стране сматрани, показую се быти у правомъ изгледу, то ће: они су свагди све, и свакому свашта.

I. Чокерљињъ.

Издаватељ Димитриј Јовановић. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕЧТИ словима Баймеловимъ.